

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 96/13 и 89/16) и члана 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 103/08), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2017. ГОДИНУ САВЕЗА НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА

Број: 03-07-6-274/18
Сарајево, 12. јуни 2019. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД.....	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ.....	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА.....	5
Предмет прегледа и контроле.....	5
Циљ прегледа и контроле.....	5
Обим прегледа и контроле.....	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ.....	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ.....	6
5.1 НАЛАЗИ	6
5.2 ПРЕПОРУКЕ.....	9

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака је извршила преглед годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа за 2017. године.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја за 2017. годину, утврђено је да је Савез независних социјалдемократа прекршио одредбе члана 4. став (1), члана 11. и члана 12. став (1) и (4) Закона о финансирању политичких странака.

На основу нашег прегледа, односно контроле финансијског извјештаја, осим горњих напомена, нисмо запазили ништа значајно што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа за 2017. годину.

Преглед и контрола финансијских извјештаја проведени су у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја Савез независних социјалдемократа се финансирао из следећих извора¹:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	619.545,15	26,99
2.	Прилози физичких лица (3-а)	3.060,00	0,13
3.	Прилози правних лица (3-б)	0,00	0,00
4.	Приходи од имовине (3-ц)	1.000,00	0,04
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	10.891,28	0,48
7.	Приходи из буџета (3-ф)	1.657.205,07	72,20
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	2.291.701,50	99,84
II	Остали приходи и друго	3.724,22	0,16
	Извори финансирања (I+II)	2.295.425,72	100,00

У годишњем финансијском извјештају странка је исказала расходе у укупном износу од 1.681.834,28 КМ².

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке: Савез независних социјалдемократа. Скраћени назив странке је СНСД.

Савез независних социјалдемократа је регистрован код Основног суда у Бањој Луци, Рјешењем број: Рп-9/02 од 13.05.2002. године. Рјешењем број: Рп-9/02 од 24.11.2011. године уписана је промјена статута, а Рјешењем број: Рп-9/02 од 30.06.2015. године уписана је промјена новог статута и скраћеног назива странке.

Сједиште политичке странке је у Бањој Луци, Петра Кочића 5.

¹ Подаци су преузети из киригованог финансијског извјештаја, који је политичка странка Централној изборној комисији БиХ доставила 28.03.2019. године, односно након издатог прелиминарног извјештаја ревизије.

² Подаци су преузети из коригованог финансијског извјештаја.

Лица овлаштена за заступање странке су: Милорад Додик, предсједник, Радован Вишковић, Никола Шпирић, Небојша Радмановић, Жељка Цвијановић, Марко Видаковић, потпредсједници и Лука Петровић, генерални секретар странке.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2017. годину је Зорица Михајлова.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2017. годину, Савез независних социјалдемократа има сљедећу организациону структуру:

- Главни одбор (Служба СНСД),
- 7 градских одбора,
- 76 општински одбора и
- Млади социјалдемократи.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Савез независних социјалдемократа за 2017. годину.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијских извјештаја покуша да установи да ли је политичка странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака. Уколико ревизор на бази контроле финансијског извјештаја утврди одређена кршења закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансира у складу са Законом о финансирању политичких странака.

Обим прегледа и контроле финансијских извјештаја Савеза независних социјалдемократа обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијским извјештајима са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију је извршила преглед, односно ревизију годишњих финансијских извјештаја Савез независних социјалдемократа у периоду од 2004. до 2016. године, након чега су издати ревизијски извјештаји са мишљењем ревизора, налазима ревизије и препорукама политичкој странци.

Након извршене ревизије годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину, странци су дате препоруке: да финансијска средства осигурана за финансирање политичке странке користи искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом, да издаје потврде о пријему чланарина, да не прима донације које су законом забрањене, односно да своје обавезе на вријеме измирује како не би дошле у процес застаре и у ситуацију да се по основу отписа обавеза финансира из забрањених извора, да води тачне евиденције о својим приходима, расходима, обавезама и да финансијске извјештаје попуњава у складу са одредбама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2017. годину, утврђено је да политичка странка, није испоштовала препоруке ревизије, осим препоруке да се не финансира из забрањених извора.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1 НАЛАЗИ

- а) Прегледом годишњег финансијског извјештаја утврђено је да је Савез независних социјалдемократа прекршио одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака³.**

Прегледом финансијског извјештаја и финансијске документације утврђено је да је политичка странка средства у износу од 113.490,83 КМ утрошила мимо свог програма утрошка средстава за 2017. годину.

- Странка је трошкове бруто зарада и осталих личних расхода планирала у износу од 830.000,00 КМ, а исте је остварила у износу од 841.996,21 КМ, и то: бруто плате у износу од 705.648,47 КМ, уговоре о дјелу и уговоре о повременим и привременим пословима у износу од 114.410,54 КМ, те остале накнаде запосленим у износу од 21.637,67 КМ.

Исплатама наведених трошкова странка је прекорачила трошкове, који су предвиђени програмом утрошка средстава, за 11.996,21 КМ.

- Трошкове рекламе и пропаганде, које је планирала у износу од 35.000,00 КМ политичка странка је остварила у износу од 42.257,82 КМ, те тиме прекорачила програм за износ од 7.257,82 КМ.

- Странка је остале непроизводне услуге планирала у износу од 60.000,00 КМ, а исте је остварила у износу од 73.891,70 КМ, што је за 13.891,70 КМ више од планираног износа⁴.

- Програмом утрошка средстава странка је предвидјела угоститељске услуге у износу од 40.000,00 КМ, а остварила их је у износу од 120.345,16 КМ, чиме је прекорачила план за 80.345,16 КМ.

- б) Савез независних социјалдемократа је прекршио одредбе члана 11. и члана 12. став (1) и (4) Закона о финансирању политичких странака⁵.**

Прегледом годишњег финансијског извјештаја, финансијске документације коју је политичка странка доставила на захтјев Централне изборне комисије БиХ, те доказа из других извора утврђено је да странка у пословним књигама није успоставила потпуне евиденције о приходима и расходима и да је дио евиденција успостављен на основу књиговодствених исправа код којих су утврђене мањкавости.

- (1) Политичка странка у пословним књигама и финансијском извјештају није исказала приход који је остварила из буџета Општине Кнежево у износу од 1.891,17 КМ.

На основу сагласности Клуба одборника СНСД Кнежево, Општина је средства уплатила правном лицу ЕКССТАН д.о.о. Кнежево по цесији са Народним универзитетом, чије

³ У складу са одредбом из члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, странка финансијска средства из члана 3. став (1) овог Закона може користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

⁴ У оквиру поменутих трошкова, странка је у исправљеном финансијском извјештају навела да износ од 24.164,33 КМ представља трошкове организације прославе поводом обиљежавања 20. годишњице од оснивања и рада Младих социјалдемократа СНСД.

⁵ Политичка странка је, у складу са одредбама члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака, дужна водити пословне књиге и подносити финансијске извјештаје на начин који је утврђен законом и другим прописима у складу са законом, те у складу са одредбама члана 12. став (4) да води евиденцију о својим приходима и расходима.

пословне просторе је користила политичка странка. Овом уплатом је измирен дио обавеза Савеза независних социјалдемократа по основу закупнине за кориштење канцеларије Народног универзитета у 2017. години,⁶ коју политичка странка није пријавила као трошак, чиме је прекршила одредбе члана 13. 19. и 22. Правилника⁷.

- (2) У пословним књигама странка није евидентирала приход од неновчаних донација, у износу од 10.886,28 КМ, које је остварила кориштењем пословних простора без плаћања закупнине⁸.
- Организациони дио странке у Бијељини остварио је неновчану донацију правног лица „МДМ-Перић ПЛУС“ д.о.о. Бијељина у износу од 7.200,00 КМ.
  - Општински одбор странке у Сокоцу остварио је неновчану донацију од физичког лица у износу од 3.600,00 КМ.
  - На основу одлуке начелника Општине Сребреница Савез независних социјалдемократа је током 2017. године користио пословни простор површине 14,38 м², и остварио неновчану донацију у износу од 86,28 КМ.

Странка није евидентирала у пословним књигама ни трошкове закупнине за пословне просторе које су користили њени организациони дијелови у Сокоцу, Сребреници и Бијељини.

- (3) Увидом у финансијску документацију утврђени су недостаци код рачуна добављача, који су књиговодствене исправе о насталим пословним догађајима.

У складу са рачуноводственим прописима, садржај књиговодствене исправе мора недвојбено и вјеродостојно показивати врсту и обим настале промјене (куповина, количина, цијена, укупан износ), карактер пословне промјене у књиговодствено-техничком смислу, техничка обиљежја, потписе особа којима се потврђује да је материјал испоручен, односно услуга извршена и сл.

На одређеном броју рачуна које је странка платила добављачима, правним лицима и самосталним подузетницима, недостају кључни елементи, који потврђују да је извршена услуга странци, која врста услуге, односно ко су корисници услуге, или да су странци испоручени производи, који си наведени на рачунима. Недостају потписи особа које су преузеле материјал и производе или потврдиле извршење услуге.

- Међу формално неисправним књиговодственим исправама су: рачун Егмех д.о.о. Источнио Сарајево на износ од 351,00 КМ за пластичне картице, рачун Минт ИЦТ Бања Лука на износ од 304,98 КМ за аудио опрему, рачун ЦСК самостални подузетник - Дејан Касаловић Бања Лука на износ од 3.463,20 КМ за промотивни материјал и опрему, рачуни Штампарије Design самостални подузетник Душко Пејаковић Челинац на износ од 2.925,00 КМ за фасцикле, блок и промотивне оловка и износ од 4.446,00 КМ за заставе, рачун Тropic малопродаја д.о.о. Бања Лука на износ од 266,73 КМ за робу широке потрошње - пакетиће, козметику, храну, рачун Нова опрема д.о.о. Бања Лука на износ од 4.300,00 КМ за услуге промоције, рачун Хотела Сњешко на Јахорини на износ

⁶ Акт Општине Кнежево, број:04-03-1/18 од 15.02.2018. године

⁷ Политичка странка је, у складу са одредбама члана 12. став (4) Закона о финансирању политичких странака, финансијски извјештај дужна поднијети у складу са одредбама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака

⁸ Политичка странка је корекцијама финансијског извјештаја, које је извршила након што је Служба за ревизију издала Прелиминарни извјештај о прегледу годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа за 2017. годину, отклонила прекршаје из члана 12. став (4), који су се односили на непопуњавање финансијског извјештаја у складу са одредбама Правилника, у овом дијелу

од 3.200,00, рачун Глобус тим д.о.о. Бијељина за угоститељске услуге „1 ком“ – како је наведено на рачуну, у вриједности од 7.605,00 КМ.

- Недостаци су евидентни и на рачуну Угоститељске радње У.Р. Пансион „Миллион“ Лакташи којој је странка исплатила 3.889,00 КМ по рачуну на коме је наведено „услуге ноћења 1 ком у износу од 792,00 КМ, конзумација хране 1 ком у износу од 1.235,50 КМ и конзумација пића 1 ком у износу од 1.861,50 КМ“, који такође није потписан од стране корисника услуге.
- Политичка странка је евидентирала трошак на основу рачуна, по коме је исплатила 6.000,00 ЕУР-а предузетничкој радњи Марија Марушића СЗТР НС СОУНД СЕРВИС, која је регистрована у Србији, мјесто Кисач Србија за услугу техничке реализације прославе 20 година СНСД-а, коју је поменути подузетник политичкој странци пружио 24.12.2017. године у Спортској дворани у Лакташима. Рачун је испостављен у валути ЕУР, што није у складу са важећом легислативом о платном промету ни Србије ни Босне ни Херцеговине. Рачун није потписан од стране корисника услуге.
- Странка је у пословним књигама евидентирала непроизводну услугу 31.12.2017. године, по основу рачуна који је испостављен од стране „Вјенчања Амор“ - Радуљ Мара с.п. 31.01.2018. године, на износ од 2.800,00 КМ.

(4) Прегледом финансијске документације, утврђено је да су уговори о дјелу, по основу којих је политичка странка исплатила средства у износу од 114.410,54 КМ, закључени на основу постигнутог ранијег усменог споразума између генералног секретара странке, као наручиоца посла и физичког лица, извршиоца посла, а не на основу одлука надлежног органа.

Уговори закључени на основу усменог споразума између двије особе, указују на чињеницу да Савез независних социјалдемократа нема уређен систем унутрашње финансијске контроле⁹.

Увидом у појединачне уговоре о дјелу код Главне Службе СНСД, Градског одбора СНСД Добој, Градског одбора СНСД Бијељина и ОО СНСД Невесиње, утврђено је да се уговорени износи крећу у распону од 500,00 КМ за надзор над извођењем грађевинских радова, 1.200,00 до 2.000,00 КМ за организацију и предаваче на модулима школе младих лидера, 1.750,00 КМ за послове техничког секретара, 1.750,00 КМ за верификацију чланства до 2.625,00 КМ за анализу и преглед списка чланства појединих нижих организационих дијелова политичке странке.

Трошкови изборне кампање на пријевременим изборима

Савез независних социјалдемократа је 2017. године учествовао на пријевременим изборима за начелника Општине Гламоч и начелника Општине Трново.

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине, политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ¹⁰ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија

⁹ У складу са одредбама члана 11. став (2) Закона о финансирању политичких странака политичка странка је дужна да својим интерним актима уредити систем унутрашње финансијске контроле над нижим организационим дијеловима ради спречавања погрешног евидентирања прихода и расхода, те злоупотребе финансијских средстава.

Члан 15.10 став 2. Изборног закона Босне и Херцеговине прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

БиХ. Према подацима Централне изборне комисије БиХ, на основу броја бирача, Савез независних социјалдемократа је могао потрошити 1.746,30 КМ.

Политичка странка је у годишњем финансијском извјештају, који је поднијела Централној изборној комисији БиХ, у сврху изборне кампање исказала трошкове у износу од 1.094,27 КМ и то 1.000,67 КМ за начелника Општине Гламоч и 93,60 КМ за начелника Општине Трново.

5.2 ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Савезу независних социјалдемократа да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да финансијска средства осигурана за финансирање политичке странке користити у складу са својим програмом утрошка средства,*
- *да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима и да обрати пажњу на исправност књиговодствених исправа,*
- *да у пословним књигама успостави потпуне и правовремене евиденције о приходима и расходима,*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији БиХ попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и*
- *да закључује уговоре о дјелу у складу са одлукама надлежних органа и да успостави систем интерне финансијске контроле.*

КОМЕНТАР:

Савез независних социјалдемократа се очитовао на Прелиминарни извјештај о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2017. годину, те у прилогу истог доставио кориговане обрасце финансијског извјештаја и одлуку Генералног секретара странке о покрићу трошкова организације прославе поводом обиљежавања 20 година рада Младих социјалдемократа СНСД-а, као доказа о намјени утрошених средстава.

Служба за ревизију је уважила наведену одлуку и корекције извјештаја које се односе на пријављивање неновчаних донација, корекције чланарине у корист новчаног прилога и пријављивање трошкова закупнине пословних простора, те у том дијелу кориговала налазе ревизије из Прелиминарног извјештаја о прегледу годишњег финансијског извјештаја ове странке за 2017. годину.

Наводи странке у вези: утрошка средстава, који није у складу са програмом, да странка није знала да је остварила приход из буџета Општине Кнежево, те га није могла евидентирати, наводи да странка не може утицати на добављаче, како би рачуни били формално исправне књиговодствене испараве и наводи у вези закључених уговора о дјелу нису утицали на налаз ревизије из прелиминарног извјештаја.

Помоћник ревизора

Mr.sc. Горан Цицовић

Шеф Службе за ревизију, ревизор

Mr.sc. Хасида Гушић